

Sofia Liljeborg, Utredare
Tel. 0345-18032
E-post: sofia.liljeborg@hylte.se

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse central distribution av namnvalsedlar

Förslag till beslut

Valnämnden ger kommunledningsförvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för att införa central distribution av namnvalsedlar i samband med de allmänna valen 2026.

Utredningen ska innehålla:

- Kostnadsberäkning för central distribution av namnvalsedlar
- Rutin och riktlinjer för central distribution av namnvalsedlar
- Beskrivning av administrativa konsekvenser vid central distribution av namnvalsedlar
- Hur alla partier ska behandlas lika vid central distribution av namnvalsedlar

Uppdraget ska återredovisas senast den 1 februari 2025.

Beskrivning av ärendet

Vallagen delar upp ansvaret för hur valsedlar ska distribueras till röstmottagningsställen mellan valnämnden och partierna.

Flertalet kommuner erbjuder idag central distribution av namnvalsedlar.

Valmyndigheten har dock konstaterat i ett ställningstagande från den 15 december 2023 att om kommuner väljer att ta på sig ett ansvar för distribution av valsedlar utöver vallagens krav är detta ett frivilligt åtagande. Valmyndigheten understryker även att om valnämnden väljer att erbjuda central distribution ska alla partier behandlas lika.

Bedömningen är att frågan om central distribution av namnvalsedlar i Hylte kommun behöver utredas och kostnadsberäknas innan beslut fattas i frågan.

Kommunledningsförvaltningen får därför i uppdrag att utreda förutsättningarna för att införa central distribution av namnvalsedlar i samband med de allmänna valen 2026.

Utredningen ska innehålla:

- Kostnadsberäkning för central distribution av namnvalsedlar
- Rutin och riktlinjer för central distribution av namnvalsedlar
- Beskrivning av administrativa konsekvenser vid central distribution av namnvalsedlar
- Hur alla partier ska behandlas lika vid central distribution av namnvalsedlar

Uppdraget ska återredovisas senast den 1 februari 2025.

Ekonomisk konsekvens av beslutet

Beslutet har ingen ekonomisk påverkan.

Ärendet och dess beredning

Ärendet har beretts av kommunledningsförvaltningen.

Förvaltningens bedömning och överväganden

Gällande rätt

Vallagen delar upp ansvaret för hur valsedlar ska distribueras till röstmottagningsställen mellan valnämnden och partierna.

I anslutning till ett röstmottagningsställe ska det ordnas en lämplig avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut och där väljarna kan ta sina valsedlar. (8 kap. 2 § första stycket vallagen (2005:837)).

På denna plats ska väljarna ha tillgång till valsedlar med enbart valbeteckning, valsedlar med parti- och valbeteckning för val till riksdagen samt region- och kommunfullmäktige. Bestämmelsen gäller för de partier som vid något av de två senaste riksdagsvalen har fått mer än 1 procent av rösterna i hela landet och för de partier som för val till region- och kommunfullmäktige redan är representerade där.

Gällande valet till Europaparlamentet ska väljarna ha tillgång till valsedlar med parti- och valbeteckning för varje parti som vid något av de två senaste valen till Europaparlamentet har fått mer än 1 procent av rösterna i hela landet eller valsedlar med parti- och valbeteckning samt uppgifter om kandidater om ett sådant parti deltar med endast en valsedel

Partierna är själva ansvariga för distributionen av de valsedlar som inte distribueras av valnämnderna. Partierna har alltså att svara för att leverera valsedlar i den mängd som förväntas gå åt vid röstmottagningen. Partierna får lämna in sina valsedlar till val- och röstningslokalerna, t.ex. på en på förhand anvisad plats. (Prop. 2021/22:52 Förstärkt skydd för väljare vid röstmottagning s. 19 och 64)

Valmyndighetens ställningstagande

Valmyndigheten konstaterar i sitt ställningstagande daterat den 15 december 2023 att om valnämnden väljer att ta på sig ett ansvar för distribution av valsedlar utöver vallagens krav är detta ett frivilligt åtagande.

Valmyndigheten menar vidare att om valnämnden väljer att erbjuda central distribution så ska alla partier behandlas lika.

Under de allmänna valen 2022 så erbjöd ett antal kommuner distribution av namnvalsedlar för endast vissa partier vilket valprövningsnämnden i ett avgörande konstaterat innebar en avvikelse från föreskriven ordning (VPN 209-2022). Vid central distribution måste alltså kommunen säkerställa att alla deltagande partier i kommunen behandlas likvärdigt.

Kommunledningsförvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen konstaterar att flertalet kommuner erbjuder central distribution av namnvalsedlar.

I Hallands län så erbjuder Halmstad kommun sedan tidigare central distribution och Varbergs kommun kommer införa central distribution i samband med valet till Europaparlamentet 2024. Kungsbacka kommun beslutade den 5 februari 2024 att inte tillämpa central distribution av valsedlar i samband med valet till Europaparlamentet 2024.

Dnr 2024 KS0100

Kommunledningsförvaltningen bedömer att innan beslut om central distribution fattas behöver frågan utredas och kostnadsberäknas. Vidare bedömer att kommunledningsförvaltningen att rutiner och riktlinjer för hur central distribution ska genomföras behöver vara framtagna, samt eventuella administrativa konsekvenser av ett sådant uppdrag behöver vara klarlagda. Frågan om hur alla partier ska behandlas likvärdigt vid central distribution av namnvalsedlar behöver även vara utredd.

Kommunledningsförvaltningen föreslår därför att kommunledningsförvaltningen får i uppdrag att utreda förutsättningarna för att införa central distribution av namnvalsedlar i samband med de allmänna valen 2026 utifrån ovanstående punkter.

Handlingar i ärendet

Vägledande ställningstagande om distribution av valsedlar, Valmyndigheten dnr VAL-885, 2023-12-15

Beslutet skickas till

-

Emma Gröndahl
Kommunchef

Jenny Hagesjö
Kanslichef